

DEN NORSKE KIRKE

Karmøy kirkelig fellesråd

Rådhuset, Postboks 167
4291 KOPERVIK
Tlf: 52810001

Kirkerådet
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

Kopervik 13.12.2018

Hørings svar fra Karmøy kirkelig fellesråd - Kirkeordning for den norske kirke

Karmøy kirkelig fellesråd (KKF) vedtok i sak 24/18 å oversende nedenstående innspill til Kirkerådet vedrørende det utsendte forslaget til kirkeordning for Den norske kirke.

KKF uttrykker tilfredshet med at høringsdokumentene denne gangen er på 29 sider, til forskjell fra dokumentet på om lag 270 sider som Kirkerådets sekretariat i mai 2018 la fram som forslag til høringsdokument. Likevel stiller KKF spørsmål ved hvorvidt det er hensiktsmessig med enda en høring før man kjenner sentrale føringer gitt av Stortinget. Det er i høringsdokumentet fra Kirkerådet i liten grad tydeliggjort hva slags lovutforming som underforstått ligger til grunn for dette forslaget til kirkeordning. I og med at det er grunn til å tro at Stortinget ikke kommer til å behandle denne saken før Kirkemøtet møtes i april 2019, stiller altså KKF spørsmål ved nytten av en høring på dette tidspunktet, siden det hefter klar usikkerhet om forutsetningene for forslaget til kirkeordning. KKF undrer seg også over at Kirkerådet synes å forutsette at en kirkeordning fastsatt av Kirkemøtet vil ha samme rettslige virkning som dagens kirkelov.

Videre innspill fra KKF vedrørende forslag til ny kirkeordning følger nedenfor.

Kapittel 1. Den norske kirkes grunnlag

Kommentarer knyttet til § 1. Den norske kirkes læregrunnlag

I Den augsburgske bekjennelse av 1530 (Confessio Augustana) er det ved flere anledninger skrevet at man fordømmer gjendøperne (også kjent som anabaptister, hvor blant annet mennonittene er en gruppering). På 1500-tallet begikk lutheranere utbredt forfølgelse, drap og vold av gjendøperne, som ble legitimert og hadde sin bakgrunn i samme tankegods som Confessio Augustana i sine fordømmelser uttrykker. I 2010 ba Det lutherske verdensforbund om tilgivelse fra Gud og mennonitter for de forferdelige overtredelsene som gjennom tidene er begått av lutheranere mot anabaptister – noe som har skapt dype sår, fortsatt tydelige i den anabaptistiske bevegelse i dag. Mennonittene aksepterte unnskyldningen, og både lutheranerne og mennonittene forpliktet seg til å jobbe videre med forsoning.

KKF reagerer sterkt på at, mer enn åtte år etter at det ble bedt om tilgivelse, Den norske kirke fortsatt ikke har tatt innover seg alvorligheten knyttet til fordømmelsene som er beskrevet i dette bekjennessskriftet, samt viktigheten av forsoningsprosessen som ble startet i 2010. Den manglende innrømmelse kommer til uttrykk ved at det i §1 i utkastet til kirkeordningen er presisert «Den uforandrede Augsburgske bekjennelse fra 1530». KKF har forståelse for at Den augsburgske bekjennelse er et historisk dokument som muligens ikke kan foretas direkte endringer i, men mener det er maktpåliggende å vise i Den norske kirkes læregrunnlag at disse fordømmelsene ikke lenger er gjeldende, men at vi anser Anabaptistene som en del av den verdensvide kirke og

tilhørende vår kristne familie. Dette er viktig både for å følge opp forpliktelsene fra 2010, men også for å vise mennesker (inkludert potensielle nye medlemmer) som ønsker å undersøke hva Den norske kirkes læregrunnlag består av, at vi ikke lenger driver med slik fordømmelse av medlemmer av den verdensvide kirke.

Andre fordømmelser som er beskrevet i det samme dokumentet bør også gjennomgås og avskrives. Et eksempel er fordømmelsene knyttet til de som ikke tilskriver seg doktrinen om arvesynd (som gjelder flere av våre kristne søsken). Uttalelser som «(...) *fordømmer også andre som nå sprer jødiske meninger (...)*» er også noe som bør adresseres og avskrives med tanke på de antisemittiske holdningene som finnes i deler av samfunnet, inkludert den verdensvide kirke.

Kommentar knyttet til § 2. Den norske kirke som del av den verdensvide kirke

Det som her kommer fram i utkastet til kirkeordningen og forklaringen til den gjeldende paragrafen i høringsdokumentet understreker ytterligere viktigheten av å gjøre endringene som er beskrevet ovenfor.

Kommentarer knyttet til § 4. Den norske kirkes oppdrag

I høringsdokumentet, hvor Kirkerådet skriver en forklaring til § 4, står det følgende: «(...) *kirken søker gjennom gudstjenester og kirkelige handlinger samt i sin øvrige virksomhet å reflektere menneskelivet i dets mangfold*». Ved én setning har Kirkerådet valgt å snu opp-ned på kirkens egenforståelse gjennom mer enn 2000 år. Her anser altså Kirkerådet kirkens oppdrag for å være å reflektere menneskelivet. KKF anerkjenner ikke denne forståelsen av kirke, og mener det er meget alvorlig at dette er forklaringen Kirkerådet legger til grunn for folkekirken. At kirken skal ta menneskelivet i dets mangfold på alvor er for KKF selvsagt. Men det gjør man ikke ved å søke å reflektere menneskelivet i seg selv. Det gjør man ved å søke å reflektere Guds nåde og grensesprengende kjærlighet over menneskelivet i dets mangfold. KKF reagerer også på at Kirkerådet i høringsdokumentet skriver at «*Oppdraget begynner i menigheten som er samlet til gudstjeneste*». Etter KKF's oppfattelse har oppdraget sin opprinnelse og begynnelse i Gud.

KKF vil videre oppfordre til å vurdere om formuleringen «*I gudstjenesten samles menigheten. Der utrustes og sendes den (...)*» i dagens situasjon kan virke noe snever. Sett i lys av øvrig utstrakt menighetsarbeid, bør det vurderes om man skal få fram at det ikke kun er i gudstjenesten menigheten utrustes og sendes, men også i andre sammenhenger.

Kommentarer knyttet til høringsdokumentets «Dåp og tjeneste i menigheten - §§ 3 og 5

I høringsdokumentet, hvor Kirkerådet skriver en forklaring til §§ 3 og 5, står det følgende: «*De vigslede medarbeiderne skal lede menigheten innenfor det fagområdet de er vigslet til*». KKF er av den oppfatning at en menighet bør ledes helhetlig og som en enhet, av menighetsrådet. Den skal ikke og bør ikke ledes fragmentert innenfor ulike fagområder. Det er imidlertid viktig at de verdifulle vigslede medarbeiderne bidrar med sin dype kompetanse innenfor sine fagområder til å tjene menigheten. Dette er noe annet enn at menigheten blir ulikt ledet innenfor de enkelte fagområder.

Kommentarer knyttet til høringsdokumentets «Organisering og ledelse av den norske kirke - §6

Vi merker oss at paragrafen har en annen overskrift i høringsdokumentet: «organisering og ledelse», enn i utkastet til kirkeordning: «Organisering av Den norske kirke».

I høringsdokumentet, hvor Kirkerådet skriver en forklaring til § 6, står det følgende: «*Læren om det allmenne prestedømme sier at alle medlemmer av kirken har like høy status. Denne læren gir dermed teologisk begrunnelse for en demokratisk styringsmodell*». KKF opplever at Kirkerådet her er i overkant lettvinne med sine teologiske konklusjoner, og maner til forsiktighet med dette. Det er en ganske sterk påstand å si at læren om det allmenne prestedømme gir en *teologisk begrunnelse*

for den demokratiske styringsmodellen som Den norske kirke har i vår tid. En kan gjerne gi sin støtte til den myndiggjøring og oppvurdering av lekfolket som tanken om det allmenne prestedømme gir bygd på bl.a. 1. Peter 2,5 og 9, uten nødvendigvis å mene at dette spesifikt gir en teologisk begrunnelse for Dnks demokratiske styringsmodell. Det finnes endog de som støtter tanken om det allmenne prestedømme, men er kritisk eller spørrende, teologisk begrunnet, til Dnks styringsmodell.

Vi vil også påpeke en usikkerhet/ uklarhet når det i høringsdokumentet heter at «Dnk er bundet sammen av felles bekjennelse, felles ordninger og ledelsesstruktur» Hva er denne felles ledelsesstruktur? Er det biskopens tilsyn det vises til, eller ligger det mer i forståelsen? Dette må klargjøres.

Kapittel 2. Kirkelig inndeling, kirkens organer, medlemskap, kirkelige registre og kirkelig stemmerett.

Kommentarer knyttet til § 11. Tilhørighet og medlemskap

KKF vurderer det som positivt at dagens krav om å være bosatt i riket for å kunne være medlem av Den norske kirke foreslås lempet på. Videre anser vi det som meget positivt at det er foreslått å videreføre en tilhørighetsordning for barn der en eller begge foreldre er kirkemedlemmer.

Kapittel 3. Virksomheten i soknet. Soknets organer og deres oppgavefordeling m.m.

Kommentarer knyttet til § 16. Menighetsrådets sammensetning

KKF stiller spørsmål ved hjemmelen til, og hensikten ved, å kreve at medlemmer er pliktige til å ta imot valg, samt at det kreves skriftlig erklæring for å strykes fra listeforslag. Den norske kirke vil ikke lenger være underlagt norsk lov i disse bestemmelser, og det bør reflekteres i kirkeordningen. Kun de medlemmer som har interesse av å stille til menighetsrådsvalg bør stille. Videre, slik KKF ser det, vil et krav som nevnt ovenfor ikke føre noe positivt med seg, men i verste fall føre til at mennesker melder seg ut for å tape valgbarhet. Dette anser vi ikke som klokt.

Kommentarer knyttet til § 19. Daglig leder av menighetsrådets virksomhet

Det foreslås at følgende endringer gjøres i teksten (se understrekning):

«Menighetsrådet kan bestemme, etter avtale med arbeidsgiver, at en ~~av soknets tilsatt~~tilsatt med tjenestested i soknet, skal være daglig leder av virksomheten».

Kommentarer knyttet til § 22. Menighetsmøtets oppgaver

Vi registrerer en framheving av Kirkemøtets myndighet. Det bestemmer når menighetsmøtet skal fatte avgjørelse. Vi er ikke begeistret for den innsnevringen i lokaldemokratiet som endringen representerer.

KKF anbefaler videre å endre siste setning fra «*For øvrig gir menighetsmøtet uttalelse når kirkelige myndigheter ber om det (...)*» til «*For øvrig kan menighetsmøtet gi uttalelse når kirkelige myndigheter ber om det (...)*». Dette er mer i tråd med at soknet er den grunnleggende enhet i Den norske kirke, og nedjusterer en oppfattelse av en «ovenfra-og-ned» holdning slik det kan framstå i den opprinnelige teksten.

Generell kommentar knyttet til Kapittel 4, Kirker

Vi registrerer at man viderefører dagens bestemmelser i hovedsak, men bytter ut departementet med Kirkerådet. Det er naturlig, men samtidig er det i dette kapitel vi merker en ambisjon i

Kirkerådet i å gripe lenger inn i kirkelig fellestråds ansvar enn det departementet har gjort. Vi vil minne om at intensjonen om å styrke soknet på dette område kanskje først og fremst betyr å styrke fellestrådet. Særlig er dette knyttet til disponering og utleie av kirkebygg.

Kommentarer knyttet til § 27. Definisjon av eiendomsrett til kirke

I forslaget til kirkeordning står det «*Det skal være kirke i hvert sokn*». Forklaringen i høringsdokumentet sier «*Etter dagens kirkelov har kommunen et økonomisk ansvar for bygging av kirker, og når det opprettes et nytt sokn får kommunen en forpliktelse etter loven. I kirkeordningen vil bestemmelsen først og fremst legge begrensninger på muligheten til å opprette nye sokn på steder hvor det fra før ikke er kirke. Dersom det ikke er kirke fra før i et område hvor et nytt sokn ønskes opprettet, må finansiering av ny kirke avklares nærmere i hvert tilfelle. Forutsetningen vil også være at dette skal være en kirke i kirkeordningens forstand. Det vil si at ulike former for flerbrukshus, kulturhus eller lignende ikke er tilstrekkelig*».

KKF stiller spørsmål ved om det er hensiktsmessig å redusere mulighetene til å opprette sokn med samlingssted for menigheten i et flerbrukshus, eller lignende. Dette kan i visse tilfeller være den beste løsningen både investeringsmessig og driftsmessig for kirken. Det kan også være eneste muligheten som er tilstede dersom man vil ha økonomisk støtte fra kommunen. Det er trist dersom Den norske kirke sentralt skal legge begrensninger for å få til menighetsbygging gjennom lokalt samarbeid og kreativitet. Slike løsninger kan i noen tilfeller være eneste mulighet til å oppnå målet om å ha en folkekirke som dekker alle steder og mennesker i Norge.

Kommentarer knyttet til «Mellomkirkelig råd i en ny tid – økumenikk og internasjonalt samarbeid

KKF stiller spørsmål ved argumentasjonen som framlegges i høringsdokumentet knyttet til hvorfor Mellomkirkelig råd foreslås flyttet fra å være under Kirkemøtet til å være under Kirkerådet. Forslaget forklares med bakgrunn i at «*disse oppgavene tydeligere har blitt et ansvar for hele kirken*». KKF opplever det utfordrende å forstå at dette er ensbetydende med at rådet bør flyttes fra Kirkemøtet til Kirkerådet. En mer nærliggende konsekvens av et slikt argument vil snarere være at Mellomkirkelig råd forblir under Kirkemøtet. En flytting av Mellomkirkelig råd vil vel også medføre en utvidelse av Kirkerådets nåværende administrasjon, og KKF stiller spørsmål ved om dette er hensiktsmessig gitt dagens finansielle situasjon hvor flere prestestillinger i menigheter kuttes.

Kommentarer knyttet til § 48. Partssammensatt utvalg m.m.

Vi reiser spørsmål om de endringer som er gjort i § 48 er nødvendige. For det første vil vi stille spørsmål om Kirkemøtet har hjemmel til å instruere soknets organer på denne måten. Dette reguleres i avtaler mellom partene. Dersom man lander på at det skal reguleres i Kirkeordningen stiller vi oss spørrende til hvorfor man nettopp på dette punkt følger endringer i kommuneloven, og ikke følger opp endringer på andre områder.

Kommentarer knyttet til § 49. Saksbehandlingsregler

I forslaget til kirkeordning står det at «*Forvaltningsloven, offentleglova og regler om offentlige organer i arkivlova gjelder for den virksomhet som drives av kirkelige organer*». KKF forstår intensjonen om profesjonalitet og transparens, men mener det er en stor bær å legge på menighetene. De ansatte, eventuelt frivillige, i menighetene bruker uforholdsmessig lang tid på å følge opp slike regulativer snarere enn å arbeide med kjernevirksomheten. KKF foreslår derfor at denne reguleringen kun skal gjelde for fellestråd og de ulike instansene i rettssubjektet Den norske kirke. Når det gjelder menighetene, foreslår KKF at det snarere skal oppfordres til profesjonalitet og transparens i tråd med intensjonen i lovverket.